چۆن کاری (ڕابردووی بەردەوامی ڕاگەیاندن) لەگەڵ کاری (ڕانەبردووی ڕاگەیاندن) لەیەک جیابکەینەوە؟

ئامادەکردنی: م. عبداللە عبدالقادر علی
ئامادەییی (سلێمانی)ی کچان
چوارشەممە (٢٠٢٣/٤/١٢)

وەڵام/ هەر ڕستەیەک کارەکەی نیشانەی (دە)ی پێوەبوو، ئەوا شێوازی ڕێژەی ڕاگەیاندنە، بەڵام دەبێت بزانین ئایا (ڕابردووی بەردەوامی ڕاگەیاندن)ە، یان (ڕانەبردووی ڕاگەیاندن)ە؟ چونکە لە پێنج (٥) جۆرەکەی ڕاگەیاندن بە ڕابردوو و ڕانەبردووەوە، تەنیا دووانیان نیشانەی (دە)یان پێوەیە، کە ئەمانەن: (ڕابردووی بەردەوامی ڕاگەیاندن) و (ڕانەبردووی ڕاگەیاندن).

بۆیە دەبێت ئەو دوو جۆرەش بەجوانی و بەوردی لەیەک جیابکەینەوە، کە زۆر جار لەلایەن خوێندکارانەوە تێکەڵ دەکرێت، ئێمە هەوڵ دەدەین بەهۆی ئەم چەند خاڵەوە جیایان بکەینەوە.

ڕابردووی بەردەوامی ڕاگەیاندن	ڕانەبردووی ڕاگەیاندن
١/ جۆرێکە لە جۆرەکانی ڕابردووی ڕاگەیاندن.	١/ جۆری نییە و هەر یەک جۆر و یەک یاسایە.
٢/ لە ڕووی کاتەوە ڕووی داوە.	٢/ لە ڕووی کاتەوە هێشتا ڕووی نەداوە.
٣/ لە (قەد) دروست دەکرێت لە بکەردیاردا، واتە (دە + قەد). نم/ دەچوو. نم/ دەهێنا.	٣/ لە (ڕەگ) دروست دەکرێت لە بکەردیاردا، واتە (دە + ڕەگ). نم/ دەچم. نم/ دەهێنم.
٤/ لە بکەرنادیاردا، لە (دە + ڕەگ + را + ک٢) دروست دەکرێت.	٤/ لە بکەرنادیاردا، لە (دە + ڕەگ + رێ + ک٢) دروست دەکرێت.

مامۆستا (عبداللە عبدالقادر علی)

نم/ دەبینرام.	نم/ دەبینرێم.
٥/ بەهۆی ئامرازی (نە) نەرێ دەکرێت و دەچێتە پێش نیشانەی (دە) و نیشانەی (دە)ش لاناچێت و دەمێنێتەوە. نم/ دەچوو. ← نەدەچوو نم/ دەهێنا. ← نەدەهێنا	٥/ بەهۆی ئامرازی (نا) نەرێ دەکرێت و دەچێتە شوێنی نیشانەی (دە) لە هەر شوێنێکدا بێت و نیشانەی (دە)ش لادەچێت و نامێنێتەوە. نم/ دەچم. ← ناچم. نم/ دەهێنم. ← ناهێنم.
٦/ ئەگەر تێنەپەڕ بوو، جێناوە لکاوەکانی کۆمەڵەی دووەم وەردەگرێت و شوێنیان جێگیرە و هەمیشە دەچنە کۆتاییی قەدەکە. نم/ دەچووم. ← دەچووین. دەچوویت. ← دەچوون. دەچووØ . ← دەچوون. بەڵام ئەگەر تێپەڕ بوو، جێناوە لکاوەکانی کۆمەڵەی یەکەم وەردەگرێت و شوێنیان جێگیر نییە و بەپێی شێوەی کارەکە دەگۆڕێت. نم/ دەمانهێنا. نم/ هەڵماندەکرد. نم/ دروستماندەکرد.	٦/ تێنەپەڕ بێت، یان تێپەڕ، جێناوە لکاوەکانی کۆمەڵەی سێیەم وەردەگرێت و شوێنیان جێگیرە و هەمیشە دەچنە کۆتاییی ڕەگەکە. نم/ بۆ تێنەپەڕ: دەچم. ← دەچین. دەچیت. ← دەچن. دەچێت. ← دەچن. نم/ بۆ تێپەڕ: دەهێنم. ← دەهێنین. دەهێنیت. ← دەهێنن. دەهێنێت. ← دەهێنن.
٧/ ئەگەر نیشانەی (دە) لاببەین، واتای کارەکە تێک ناچێت و بەکار دێت، تەنیا	٧/ ئەگەر نیشانەی (دە) لاببەین، واتای کارەکە تێک دەچێت و بەکار نایێت. نم/ دەچێت. ← چێت؟!

مامۆستا (عبدالله عبدالقادر علي)

حاڵەتە ڕێزمانییەکەی دەگۆڕێت و دەبێت بە (ڕابردووی نزیکی ڕاگەیاندن). **نم/ دەچوو. ← چوو.** **نم/ دەهێنا. ← هێنا.** **نم/ دەچووەوە. ← چووەوە.** **نم/ دەهێنایەوە. ← هێنایەوە.** **نم/ هەڵ دەکرد. ← هەڵ کرد.** **نم/ دروست دەکرد. ← دروست کرد.**	**نم/ دەهێنم. ← هێنم؟!** **نم/ دەچێتەوە. ← چێتەوە؟!** **نم/ دەهێنمەوە. ← هێنمەوە؟!**

ماموستا (عبدالله عبدالقادر على)

کۆتایی